

Informacija o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju u oblasti inkluzivnog obrazovanja između Ministarstva prosvjete Crne Gore i Međunarodne specijalne olimpijade

Vlada Crne Gore preuzela je ključne međunarodne obaveze koje se tiču inkluzije mladih, uključujući i mlade s invaliditetom, ratifikacijom Konvencije o pravima djeteta (CRC) i Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom (CRPD) i brojnih drugih konvencija (Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Ciljevi održivog razvoja). Inkluzivno obrazovanje i osnaživanje mladih dva su važna nacionalna prioriteta, što se ogleda kako u Strategiji inkluzivnog obrazovanja 2019–2025. tako i u radu na narednoj Strategiji za mlade 2022–2026. i pratećem Akcionom planu.

Ono što Specijalna Olimpijada nudi, u vidu sportskih aktivnosti, osnaživanja mladih i holističkog razvoja djeteta:

- usklađeno je s prethodnom Strategijom za mlade 2016–2021., na čijoj novoj verziji se upravo radi,
- može pomoći Crnoj Gori da odgovori na preporuku Komiteta za prava osoba s invaliditetom iz 2018. da poveća prilike i mogućnosti za učešće u inkluzivnom sportu, i
- pruža snažnu podršku implementaciji Strategije inkluzivnog obrazovanja 2019–2026.

Kada govorimo o Međunarodnoj specijalnoj olimpijadi kao važnom partneru, neophodno je istaći da je 1968. godine, Junis Kenedi Šrajver osnovala je Specijalnu Olimpijadu i time načinila istorijski iskorak protiv nepravde s kojom su se suočavale osobe s intelektualnim smetnjama. Od tog trenutka, svijet više nije okretao leđa najranjivijima. Rješenje bilo je jednostavno: dati osobama sa intelektualnim smetnjama priliku da pokažu svoje sposobnosti tako što će se takmičiti u sportu.

Programi Specijalne Olimpijade – Inkluzivni sport i Unified Champion Schools (UCS) – predstavljaju inkluzivne sportske i obrazovno-sportske inicijative koje transformišu individualnu svijest o socijalnoj inkluziji, kao i stavove i ponašanja prema osobama s invaliditetom. Ove intervencije nude niz mogućnosti za liderstvo mladih i od koristi su za sve učesnike. Od 2021. godine naovamo, preko 1.400 učenika sa i bez intelektualnih smetnji u Crnoj Gori imalo je koristi od učešća u ovim programima. U svim dosadašnjim aktivnostima imali smo snažnu podršku kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori, strateškog partnera Ministarstva prosvjete.

Potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju u oblasti inkluzivnog obrazovanja između Vlade Crne Gore i Međunarodne specijalne olimpijade stekli bi se preduslovi da se kroz partnerstvo sa Specijalnom Olimpijadom nastavi sa ispunjavanjem međunarodnih obaveza kao i da se doprinese da Crna Gora:

- nastavi da podiže svijest djece od najranijeg školskog uzrasta u vezi sa važnošću poznavanja i poštovanja ljudskih prava, tolerancije i različitosti, i
- odgovori na potrebe koje nastavnici prepoznaju u vezi sa njegovanjem osjećaja pripadnosti kod djece i mladih sa intelektualnim smetnjama, naročito u periodu kad ulaze u pubertet.

Programi i aktivnosti Specijalne Olimpijade dobro su pozicionirani da Crnoj Gori pomognu da napreduje ka ostvarivanju svojih prioriteta i obaveza.

Zahvaljujući moći sporta da okuplja, pokret Specijalne Olimpijade je inkluzivne sportove u vidu školskog modela pod nazivom Unified Champion Schools (UCS) uveo u hiljade škola u 148 zemalja. Program UCS zasniva se na Inkluzivnom sportu Specijalne Olimpijade, inicijativi koja je posvećena promovisanju društvene inkluzije kroz zajednička sportska i leaderska iskustva. Inkluzivni sport okuplja učenike sa i bez intelektualnih smetnji u zajedničke timove. On počiva na jednostavnom načelu: zajednički trening i igra brz su put do prijateljstva i razumijevanja. U Inkluzivnom sportu, mladi sa i bez intelektualnih smetnji zajedno treniraju, igraju i takmiče se u istim timovima, koristeći sport kao platformu koja im omogućava da premoste barijere koje ih obično dijele. Prilike koje im se nude kroz program Inkluzivni sport doprinose usvajanju vještina socio-emocionalnog učenja, kao i prijateljstvu i razumijevanju, čime se stvaraju društveno inkluzivniji školski ambijent i zajednica.

Osim toga, Specijalna Olimpijada učenicima nudi i program obuke za lidere kako bi stekli dragocjene vještine i naučili kako da sarađuju s drugima iz različitih sredina. Inkluzivno liderstvo mladih predstavlja davanje prilike mladim ljudima svih sposobnosti da budu lideri u svojim školama i zajednicama. Ove leaderske aktivnosti učenicima pomažu da nađu svoj glas i uče ih kako da postanu pokretači promjena u svojim zajednicama tako što će promovisati jednakost i prihvatanje.

U samom sprovođenju planiranih aktivnosti, važnu ulogu imaće Specijalna Olimpijada Crne Gore (SOCG), koja kao dio globalnog pokreta Specijalne Olimpijade, djeluje od 2007. godine. Od 2021.godine, SOCG je inkluzivno obrazovanje kroz sport uvela u više od 15 škola, uključivši u svoje aktivnosti 479 učesnika sa i bez intelektualnih smetnji i angažujući ukupno 1.439 mladih.

Memorandum o razumijevanju
u oblasti inkluzivnog obrazovanja između
Ministarstva prosvjete Crne Gore

i

Međunarodne specijalne olimpijade

Vlada Crne Gore i Međunarodna specijalna olimpijada (u daljem tekstu: Sporazumne strane), vođene željom da dalje unapređuju inkluzivno obrazovanje u Crnoj Gori, transformišu individualnu svijest o socijalnoj inkluziji, kao i stavove i ponašanja prema osobama s invaliditetom, nastave da podižu svijest djece od najranijeg školskog uzrasta u vezi s važnošću poznavanja i poštovanja ljudskih prava, tolerancije i različitosti, odgovore na potrebe koje nastavnici prepoznaju u vezi sa njegovanjem osjećaja pripadnosti kod djece i mladih sa intelektualnim smetnjama, naročito u periodu kad ulaze u pubertet, odlučile su da sklope Memorandum o razumijevanju i sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Sporazumne strane će promovisati intenzivnu saradnju u oblasti obrazovanja, sa posebnim fokusom na inkluzivno obrazovanje kroz sport. Shodno tome, pružaće podršku već uspostavljenim direktnim vezama institucija i ohrabriće stvaranje novih.

Član 2

Sporazumne strane će ohrabrivati razmjenu predstavnika vaspitno-obrazovnih institucija, akademija, istraživača, mladih i studenata, kao i njihovu saradnju u oblastima od obostranog interesa.

Detaljna saradnja će biti dogovorena od strane Sporazumnih strana, a odnosiće se na:

- obuku za nastavnike, sa ciljem stručnog usavršavanja nastavnika za rad sa učenicima sa intelektualnim smetnjama i rad na programima Specijalne Olimpijade
- obuku za mlade lidere, obuka za učenike sa i bez intelektualnih smetnji u cilju unapređenja njihovih liderskih vještina i sposobnosti, kao i
- sportske i fitnes aktivnosti u školi, zajedničke aktivnosti osoba sa i bez intelektualnih smetnji.

Član 3

Sporazumne strane će promovisati i ohrabrivati direktnu saradnju u oblasti obrazovanja između vaspitno-obrazovnih institucija, i svih drugih zainteresovanih strana, u skladu sa svojim finansijskim mogućnostima.

Član 4

Članovi Memoranduma neće se tumačiti na način koji može uticati na prava i obaveze Sporazumnih strana na osnovu međunarodnih sporazuma čije su potpisnice.

Član 5

Memorandum stupa na snagu danom potpisivanja.

Memorandum se zaključuje na period od tri (3) godine i automatski će se obnoviti na naredne periode od 3 godine, osim ako jedna Memoranduma strana pisanim putem ne obavijesti drugu stranu o svojoj namjeri da raskine Memorandum, najmanje šest (6) mjeseci prije isteka roka njegovog važenja.

U slučaju okončavanja ovog Memoranduma, njegove odredbe će se i dalje primjenjivati, dok se postojeći programi i projekti završe.

Potpisan u dana..... u dva originalna primjerka, na crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu se svaki od prevedenih tekstova smatra autentičnim. U slučaju spora oko tumačenja, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

Za Minsitarstvo prosvjete Crne Gore

Za Međunarodnu specijalnu olimpijadu

**Memorandum of Understanding
in the field of inclusive education between**

Ministry of Education of Montenegro

and

Special Olympics International

The Government of Montenegro and the Special Olympics International (hereinafter: the Parties), driven by the desire to further improve inclusive education in Montenegro, transform individual awareness of social inclusion, as well as attitudes and behaviours towards persons with disabilities, continue to raise the awareness of children from of the earliest school age in relation to the importance of knowledge and respect for human rights, tolerance and diversity, responses to the needs that teachers recognize in relation to fostering a sense of belonging in children and young people with intellectual disabilities, especially in the period when they enter puberty, decided to enter into an Memorandum of Understanding and agreed on the following:

Article 1

The Parties will promote intensive cooperation in the field of education, with a special focus on inclusive education through sports. Accordingly, Parties will support the already established direct links between institutions and encourage the creation of new ones.

Article 2

The Parties will encourage the exchange of representatives of educational institutions, academies, researchers, young people and students, as well as their cooperation in areas of mutual interest.

Detailed cooperation will be agreed by the Parties, and will refer to:

- Teacher training, with the aim of professional development of teachers to work with students with intellectual disabilities and work on Special Olympics programs
- Training for young leaders, training for students with and without intellectual disabilities in order to improve their leadership skills and abilities, as well as
- Sports and fitness activities at school, joint activities of people with and without intellectual disabilities.

Article 3

The Parties will promote and encourage direct cooperation in the field of education between educational institutions and all other interested parties, in accordance with their financial capabilities.

Article 4

The Articles of the Memorandum shall not be interpreted in a way that may affect the rights and obligations of the Parties based on international agreements of which they are signatories.

Article 5

The Memorandum shall enter into force on the day of signing.

The Memorandum is concluded for a period of three (3) years and will be automatically renewed for a further period of 3 years, unless one Party notifies the other Party in writing of its intention to terminate the Memorandum, at least six (6) months before the expiration of the term its validity.

In the event of the termination of this Memorandum, its provisions will continue to apply, until the existing programs and projects are completed.

Signed on in two original copies, in Montenegrin and English, whereby each of the translated texts is considered authentic. In the event of a dispute over interpretation, the English text is authoritative.

**For the Ministry of Education of
Montenegro**

For the Special Olympics International
